



Vuorovaikutuksellisia oppimisympäristöjä kehittämässä

Teija Kangasvieri, Karita Märd-Miettinen

Kielikoulutuspolitiikan verkoston vuoden 2012 teemana ovat opettajankoulutuksen ja opettajuuden kysymykset. Teema on hyvin laaja ja sisältää monenlaisia opettamiseen ja oppimiseen liittyviä aiheita. Tämän numeron artikkeleissa teemaa lähestytään oppimisympäristöjen kehittämisen näkökulmasta.

Kielenopetusta on viime vuosina voimakkaastikin kritisoitu siitä, että se nojautuu yhä edelleen hyvin voimakkaasti oppikirjoihin. Puhutaan opetuksen oppikirjakeskeisyydestä. Tämänkertaisissa kirjoituksissa mennäänkin oppikirjan ulkopuolelle ja haastetaan perinteisiä käsityksiä oppimisympäristöistä ja opetusmateriaaleista. Artikkeleissa esitellään uusia, teknologian mahdollistamia opetusratkaisuja ja pohditaan digitaalisten oppimateriaalien kehittämistä ja verkon tarjoamia mahdollisuuksia sekä tehdään kurkistus pelipedagogiikan maailmaan. Oppimisympäristöjen kehittämisen keskiössä on oppiminen. Oppija nähdään osallistuvana ja aktiivisena toimijana, joka on oppimateriaalin tuottaja, ei pelkästään sen kuluttaja.

Michaela Pörn pohtii virkaanastujaisesityksensä pohjautuvassa artikkelissaan yksittäisen opettajan mahdollisuuksia kehittää opetustaan ja päivittää suhdettaan oppikirjaan. Pörn tarkastelee kielenoppimiskäsityksiä suhteessa kielenopetuksen käytänteisiin arvioiden erityisesti ruotsinkielisten koulujen *finska*-oppiaineen kehittämistarpeita. Kehittämistarpeita ja -ehdotuksia valotetaan opetustilanteista kootuilla esimerkeillä ja opettaja- ja oppilaskommenteilla. Mitä tapahtuu esimerkiksi kun opettaja päättää luopua oppikirjasta opetusmateriaalina?

Jyväskylän yliopiston Kielikampus järjesti maaliskuussa 2012 Suuren oppimateriaalikeskustelun, jonka annista *Emese Mátyás* ja *Kristiina Skinnari* raportoivat artikkelissaan. Artikkelissa esitellään eri tahojen, kuten opiskelijoiden, opettajien, oppikirjailijoiden, kustantajien ja viranomaisten ajatuksia tämän päivän ja tulevaisuuden oppimateriaaleista. Missä määrin esimerkiksi sähköinen muoto tekisi kielten oppimateriaaleista painettua oppikirjaa paremman? Tässä vuorovaikutuksellisessa tapahtumassa myös kuulijoilla oli mahdollisuus tuoda julki mielipiteensä eri aiheista yleisöäänestysten avulla. Yleisö äänesti muun muassa siitä, kenellä on päävastuu opetusmateriaalin laadukkuudesta ja mikä on oppimateriaalin ja pedagogiikan suhde.

Juha Jalkasen ja *Heidi Vaaralan* artikkelissa kehittämisen kohteena on tekstinymmärtämiseen keskittyvä suomi toisena kielenä -yliopistokurssi, jota kirjoittajat ovat kehittäneet vuodesta 2010 lähtien. Artikkelissa kurssin oppimisympäristöjä ja opetusmateriaaleja tarkastellaan monipuolisesti oppijan ja oppimisen näkökulmasta. Kirjoittajat määrittelevät niin oppimateriaalin kuin oppimisympäristönkin käsitteitä uudelleen.

Mauri Laakso kertoo artikkelissaan pelimaailman mahdollisuuksista koulujen kielenopetuksessa. Laakso antaa monipuolisia esimerkkejä siitä, miten roolipelien ja kielenopettajille tutumpien kortti- ja lautapelien avulla voi kehittää kielenopetusta. Hän tarjoilee kirjoituksessaan kokonaan uudenlaisen lähestymistavan oppimiseen, jossa oppijoiden osallistumista lisätään ja laajennetaan tekemällä asioista kiinnostavia pelillisyyden avulla.

Edelliskerralla aloitettua Opettajan päiväkirja -sarjaa jatkaa tässä numerossa ruotsin ja englannin kielen opettaja *Anita Nehrenheim*. Hän kertoo kirjoituksessaan siitä, kuinka alkoi käyttää tietotekniikkaa ja Internetiä omassa opetuksessaan. Innostus uusiin oppimisympäristöihin ja opetusmenetelmiin ei ole laantunut eläkkeelle jäämisen myötä, vaan aloitettuaan italian kielen opiskelun hän on nyt rakentanut blogia harrastuksensa ympärille. Kielenopetuksen kehittämisessä tarvittaisiin enemmänkin hänen kaltaisiaan innostuneita ja asioista kiinnostuneita edelläkävijöitä.

Koulutusohjelmista esittelyvuorossa on Jyväskylän yliopiston Juliet-ohjelma, jonka sisältöä *Marja-Kaisa Pihko* ja *Virpi Bursiewicz* kirjoituksessaan avaavat. Juliet on sivuaineopintokokonaisuus, josta valmistuu monitaitoisia opettajia alakoulun englannin kielen opetukseen.

Kirjoittajista Teija Kangasvieri on Kielikoulutuspolitiikan verkoston tutkimuskoordinaattori ja Karita Mård-Miettinen on verkoston teemavuoden yliopistotutkija.